

U. B. BERGEN

1941.43

Ms. H 68 I f. 43

19. april 1943

Fredag talte prof. Wilm Müller i tillegsprogrammet fra London.

Efter at ha berørt utviklingen i Afrika de sidste 3 år sa han bl.a.: Etter den annen puniske krig stod Italias på skilleveien. Nu står landet på en ny kurvsvell. For 3 år siden da alt så mørkest ut etter Frankrikes sammenbrudd. Så det var til at Mussolini skulde nå sin dron-Mare Nostrum. Da gjorde Winston Churchill sit dristige trekk. Trods invasionsfaren for England sendte han halvdelen av landets kampklare styrker til Egypten under general Wavell. Cyrenaika blev erobret og trods nederlagene i Grækenland og på Kreta, lykkedes planen. Tyskerne og italienerne blev angåert og nederlaget må sees på bakgrunn av manglende styrke i luften. Nu er forandringen inndrømt. Det soñres ofte av uforstående: Hvorfør gir England intet. Jeg har sett Englands krigsindustri idag. Det er vår i den engelske nasjon idag. Aldrig har England gjort en innsats som nu. Mann som kvinne står rede for den store kamp som snart vil bryte løs. På trods av store byrder klager ingen i England ifag. Som slaget ved Waterloo ble vundet på Etons sportplasser, vindes denne krig i de engelske fabrikker. England har gjort og gir en enorm innsats. England kjæmpet et år alene, men i flere år har det været demokratienes store arsenal.

Nyheten mandag-fredag

Tunis: I begynnelsen av uken gikk utviklingen på denne front frem med stor fart. Mandag meldtes øm Scoussa og Kaippejens fald. En mengde fanger blevtat. På 2 dage hadde den 8de arme rykket frem 130 km og stod tirsdag ved Enfidéville og er senere nådd frem nærmere Hammamat. Italienske, østerrikske og tildeles tyske flygtninger strømmer over til de allierte. Onsdag kom den 8de arme i kontakt med fienden nord for Enfidéville, hvor der senere har vært utstrakt patruljevirksomhet mens Montgommery kjører frem sitt tunge artilleri. Den 1ste og 8de britiske arme har opnådd kontakt med hinanden. Den 1ste arme går trods hård motstand fram i Miedez-el-Bab området. Den har tatt mange fanger og fredag meldes at den har erobret det viktige høidrag Djebel Amida, nord for Miedez-el-Bab. Trods hårde tyske motangrep beholdt briterne holden. Amerikanske tropper har erobret Faidpasset og også do franske styrker melder om god framgang og mange fanger. Flyblosser er erobret i Tunis og aksen har nu kun 3 tilbake. Under felttoget er tatt over 40000 fanger, derav 7000 tyskere. Også endel ørser er tatt til fange. Disse har først vært tvunget til å reise til Tyskland. Derefter blev de overført til Rusland og så endelig til fronten i Tunis. En sveitsisk avis skriver at den berømte Rommel nu er innhentet av skjæbnen. Han har kun nogen uker tilbake. Tines skriver at avgjørelsen i Tunis kun er et tidsspørsmål. Madrid melder at Rommel er flyttet til Italia for at konferere med den tyske overkommande.

Kryvvirksomheten her hele tiden været intens. Over 100 transportsfly er skutt ned av allierte fly. På 4 dage er 52 andre ekselfly skutt ned mens 17 allierte fly er gått tapt. Mandag meldtes at 3 båter var senket i Middelhavet. Under bombingen av Madelena på Sicilien blev krysseren Trieste senket og et lett slagskip sterkt skadet. Italienerne inndrømmer selv tapet av 1 krysser, 2 torpedojagere og 2 ubåter. Tirsdag meldtes om senkning av yderligere 8 båter i Middelhavet, 3 skadet og skadet eller muligens senket 1 andre. Nat til tirsdag fløy britiske bombefly fra Stor-

britanien til norditalien og bombet flåtehavnen Spezia. Det er Italias viktigste flåtestasjon og det var det 3de angrep i år. Dersom Rommel vil søke sig bort med skib, må skibene overere herfra. Samme dag angrep flyvende festninger Milos og Castregliers flyplasser på Sicilia. 73 akserly blev ødelagt på bakken. Britiske fly angrep havnebyene Massala, Palermo og Messina, mens 1ly fra Malta angrep andre mål på Sicilia. Utenfor vestkysten av Italia sprengte Mosquito bombefly et krigsskip i luften. I Middelhavet senket en nederlandsk ubåt i fuldlastet forsyningsskip og en gransk ubåt senket; 2 skip i Egeerhavet. Andre blev skadet. Torsdag blev flyplassene Elmo og Mortento på Sardinia bombet samtidig som fly fra Malta igjen bombet mål på Sicilia. Pantelariene og flyplassen Monreale blev også bombet.

Fredag meldtes at flyvirksomheten var hemmet av dårlig veir, men trods dette var togene meget omfattende. Flyplasser i Tunisia og på Sicilia blev angrepet. Wellington bombefly angrep syd-Sardinia, men Liberator bombefly i dagslys angrep Catania, Neapel, Palermo og Trapani. I Palermo faldt bomlene i nærheten av de store oljetanker og i Catania opstod store branner nær byens gasværk og kraftstation. 1 tankskip blev senket på havnen. Ved Italiens sydkyst blev to tyske bombefly skudt ned. Fly fra Malta bombet igjen mål på Sicilia.

Fotografier av havnen Ferryville syd for Biserta viser at den er fuldstendig ødelagt ved angrep av flyvende festninger. Alle lagringer er ødelagte, indgangen til tørdokken er sprengt i luften. Likeledes store dele av kaianleggene likesom i ubåt, 1 handelskip, 5 lektore og 7 andre skip er senket på havnen.

Det uttales fra militært hold i London at det tidspunkt næmner sig da allierte fly vil bombe Italia vedvarende for å knække dets krigsmaksin.

I Scusse snakker hele befolkningen håndig om samarbeidet mellom aksemaktene. Rommel tok kvarter med sin stab i et privathus hvor beboerne måtte flytte ut, men den italienske øverstkommanderende blev henvist til at slå sit telt op på gårdeplasser.

General Maitland Wilson er ankommet til Ankara hvor han skal forhandle med den tyrkiske stabschef.

Der er stigende tysk-italiensk nervositet for forsvaret av Balkan. Albania, Jugoslavia og Grækenland behandles derfor nu noget bedre samtidig som Bulgarier kurtiseres av Tyskland.

Vestfronten

Onsdag blev nordvesttyskland angrepet i dagslys av britiske bombefly. 3 fly savnes. Abbeville, Brest og andre steder i Frankrike og Belgien blev også angrepet. Norske fly deltok og skjøt ned 2 tyske fly og skadet flere andre. Skip ved norskekysten ble angrepet.

Da til torsdag var Stuttgart øjenstand for et voldsomt britisk flyangrep. Ekspertene som var med på toktet uttaler at alle mål som var utsatt ble truffet. De deltok så mange fly at de måtte vente på tur for å få kastet sin bombelast. 24 britiske fly savnes. 27 tyske jagere ble skutt ned. Det uttales fra London at der er trukket store styrker tyske jagerfly tilbake fra Tunisfronteren som er sat inn i det tyske hjemmeforsvar. Det viser bl.a. de mange nedskudte fly over Stuttgart.

Angrepet på Stuttgart blir betegnet som et av de mest virkningsfukde mot Tyskland. Flyene gikk lavt ned og beskjøt mål på bakken. Onsdag var der 30 tyske fly over England, hvorav 6 blev skudt ned.

Fredag meldtes at store ~~efter~~masjoner britiske jagerfly angrep mål i vest-Tyskland, nordfrankrike og Belgien. 3 tyske fly blev skudt ned. 1 britisk fly savnes. Le Havre og Cherbourg ble angrepet av andre fly.

Lette britiske flåteinheter angrep tyske Ebåter ved Englands østkyst. 2 Ebåter ble sat i brand, 4 andre fikk fuldtrefiere. Resten flyktet skarpt forfulgt av britiske marinerfly. Briterne hadde ikke tap.

Østfronten:

Der er fortsat overveiende stille på denne front. Tyskerne forsøkte at sette en kile ind mot Wolchow. Kilen blev rettet ut og tyskerne mistet 2000 faldne. De tyske angrep er siden stilnet av. Øst for Leningrad blev 8 tyske batterier bragt til taushet. I Isjumområdet, ved øvre og midtre Donetz er tyske angrep vist tilbake. Russiske motangrep kostet tyskerne 900 faldne og rüsserne hadde overalt lokal fremgang og forbedret sine stillinger.

I Kubanområdet har russene erobret flere vigtige tyske støttepunkter. Tyske forsøk på at gjenerobre disse mislykkedes. 1500 tyskere faldt i dette snit.

Særlig onsdag som torsdag meldtes om russiske fly angrep på mål i Østpreusen. Særlig Danzi og Königsberg var hårdt utsat. Ved angrepet på Königsberg - som sættidig ble angrepet av britiske fly, blev der konstateret store ekspløsjoner og brander.

Nærne zsten

Onsdag meldtes at 100 japanske fly hadde angrepet Port Morresby. 19 fly blev skudt ned. Senere i uken blev 1 8000 tons aksesskip senket i Stillehavet og et 10000 tons skip antagelig senket. Alle japanske angrep i Burma er avvist.

Japanske fly angrep Milnebukten og mistet 30 fly. 1 japansk krysser og nogen handelsskip blev senket. I Burma senket allierte fly 6 japanske lektore full av tropper. En japansk konvoi på 6 skip og 3 krigsskip er angrepet ved New Guinea. 3 skip fikk treff. Angrepet fortsetter. Der har været vidstrakte angrep på andre japanske baser.

Morskjellig:

I Serbien har der rast et 4 dages slag mellem friskarar og tysk-italienske tropper. Serberne kastet akse-troppene tilbake og holdt sine stillinger.

Svenske beslaglegger nu alle fly som lander i Sverige og mørskjeller såvel last som mannskap. 3 tyske fly over svensk område blev beskjutt av luftvernet.

Redaktør Hvidsten i Glommen, Sarpsborg, og redaktør Olaf Eriksen, Nærelandsvennen, Kristiansand er begge død i tysk fangeskap av lungesoldatelse.

President Roosevelt gjorde på minnedagen for Thomas Jefferson sans om til sin: Jeg har lærte erklært evig fiendskap mot hver form for tyranni.

Der meldes om utstrakte sabotasjehandlinger i Danmark.

Nyheter lørdag og søndag.

Helgens nyheter har vesentlig dreiet seg om luftvirksomhet, men denne har også vært mer intens enn noensinne. Natt til lørdag var 800 4-motors bombefly over Skodaverkene i Pilsen i Tsjekkoslovakia, en reise på 2000 km. Verkene dekker et areal på 160 hkt. og er ved siden av Kruppverkene de viktigste rustningsfabrikkene på tyske hender. Skodaverkene er angrepet 4 ganger tidligere, men aldri så konsentrert og med en slik virkning som denne gang. 37 bombefly gikk tapt. En flyger forteller at han så svære bombeeksplosjoner midt i fabrikkbygningene. I løpet av få minutter var området forvandlet til et hav av røyk. Flammene fra brannene kunne sees lange veier. I det tyske kommunikeet er ikke angrepet nevnt. Etter de siste fororuningene skulle det stå nøyaktig ved hver 5. maskin for å hindre sabotasje. Foruten mot Skodaverkene ble det rettet kraftige angrep mot Mannheim og Louishafen. 18 fly savnes. Følgdag ble skip utenfor Bretagnekysten angrepet, og jagerfly angrep og skadet lokomotiver og andre jernbanemål i vest-Europa. 2 brit. fly gikk tapt, men av flygerne er reddet. Under dagoperasjonene i følgdag rettet bombefly 5 luftangrep mot vest-Europa, bl. a. ble ubåtstasjonen ved Lorient, Brest, Traquerville og de kjemiske fabrikkene ved Østende angrepet. 5 tyske og 2 allierte jagerer ble skutt ned. 6. april skjært norske fly ned 4 Focke-Wolf-maskiner. 1 norsk flyger savnes. Natt til søndag la fly fra kystkommandoen ut miner i fiendtlig farvann og angrep transporter og andre mål i Holland, Frankrike, Belgia og n.v. Tyskland. Lørdag angrep amerikanske fly Focke-Wolf-verkene i Bremen. Det utspant seg luftkamper. 52 tyske jagerer ble skutt ned, 16 amerikanske fly gikk tapt. Samtidig angrep britene Frankrike, bl.a. Abéville. Seebrügge ble også angrepet. 5 fiendtlige jagerer ble skutt ned, 3 britiske gikk tapt. Russiske bombefly angrep Jyrdag natt Danzig, Königsberg og Tilsit. 3 russiske fly savnes. Året som gikk kastet britene ned 45.000 tonn, derav 37.000 på Tyskland. I år er det kastet 34.000 tonn, derav 22.000 på Tyskland.

Også i Middehavsområdet er det vesentlig flyvirksomhet. Det er rettet voldsomme angrep mot Palermo, der 4 skip fikk fulltreffere og kraftstasjonen og dokkområdet ble truffet. Desuden er Messina, dokkene i Bizerta, Ferryville og Katania angrepet. Over kamponrådet i Tunis har det vært ustanselige tokter. Under lørdagens operasjoner ble 29 fiendtlige fly skutt ned mens 8 allierte gikk tapt. Napoli er også bombet. Utanfor kysten så de britiske flygerne 2 hangarskip som var strandet, og 1 lekter ble sprengt i luften. I Tunisbukten er 1 fiendtlig handelsskip i konvoi senket og 1 tankbåt fikk fulltreffer. Under en trefning mellom italienske og britiske sjøstridskrefter utenfor Sicilia ble 2 italienske destroyere senket. Britene led ingen skade.

I nord-Tunis fortsetter den 1. arme sitt press, og de allierte befeiste nå en av inngangene til byen Tunis. Sødag ble det meldt at de allierte har stormet skräveien Medjez-el-Bab - Tebourba. Tyske motangrep ble slatt tilbake. Ellers blir det meldt om fortsatt livlig patruljevirksomhet. Montgomery

forbereder seg på sitt neste trekk. General Eisenhower ga i en pressekonferanse en oversikt over krigen i Tunis. Han sa bl.a. at siden oktober er 50% av de skipene akten har sendt til nordafrikanske havner. Tallet er bygget på oppga av admiral Cunningham. Marinen har en stor del av æren for det heldige resultatet. Den muliggjorde forsyninger til fortroppene. Operasjonene er hittil gått etter planen, og når vi er ferdig i Tunis har vi en glimrende kampmaskin, vel trenede tropper som kan stilles opp mot de beste i verden. Admiral Cunningham, sjefen for de britiske sjøstridskretene i midtosten, uttaler at den britiske flåten vil knuse ethvert forsøk på å evakuere aksetroppene fra Tunis. Det er nå $10\frac{1}{2}$ mill. britisk tonnasje i Middelhavet, og tapene er under $2\frac{1}{2}\%$.

Den ungarske statmannen admiral Horthy har besøkt Hitler, som har hjemkalt alle sine sendemann på Balkan til konferanse. Von Papen skal bl. a. være med. Keitel er reist hemmelig til Sofia i anledning møtet, som er sammenkalt av frykt før invasjonen på Balkan.

Russerne melder om lokale kamper, men det er ingen vesentlige forandringer i stillingen. Russene angriper i Novorisisisk-området, og tyske angrep mot Donetslinjen er slått tilbake. Guerillatropper har avsportt 13 tog på 14 dager, derav 8 troppetransporttog. Russiske krigsskip har senket 12.000-tonner i Nordishavet. 16 tyske maskiner ble skutt ned over Leningradområdet i går.

I Stillehavet er 48.000 tonn japansk tonnasje senket av allierte fly. Dessuten ble bl.a. to 8.000-tonnere skadet. Videre meldes at australske undervannsbåter har senket 5 japanske skip og skadet 1 destroyer og 1 transportfartøy. 4 japanske skip ble senket da de allierte rev opp den siste japanske konvoien utenfor New Guinea. Havnen i Rangoon er satt ut av funksjon som følge av de allierte angrepene. I Burma er en jernbanestasjon og andre mål angrepet.

Spansk forslag om mekling i krigen er avvist. De allierte krever betingelsesløs overgivelse! Det er den eneste brukbare politikk overfor folk som Hitler, Mussolini og de japanske krigshisserne.

Fra vel underrettet hold i Oslo blir det meldt at stadig færre av de som blir inuktet til arbeidsinnsatsen møter fram. Det neimer seg en alvorlig krise, den alvorligste under okkupasjonen. Allerede i forrige uke ble arbeidere sendt til Norskland, og nyheter om dette vakt voldsom forbittelse. Det neiges som det hittil verste brudd på folkeretten. De som ble innaft $\frac{6}{4}$ ble spurta hvem som hadde sjæførsertifikat. 7 meldte seg. De ble overført til Legion Speer og møtte trekke i uniform. Tyskerne betrakter dem som frivillige. Sjøsirene har nektet å undertegne papirerne og avleget ed til Hitler. Hittil er det ikke øvd tvang mot dem. De fikk ordre om at tjenestetiden skulle være krigens ut. Da de hevdet at de som de andre bare skulle vere i flere måneder, fikk de beskjed om at også de andre skal være i så lenge krigens varer. Senere er flere menn sendt til Svelvik til SS Viking. 3.000 studenter har protestert mot Norsk Studenterlag da mitet om arbeidsinnsatsen i Aulaen ble misvisende referert i avisene. Peter forlydende skal 40% av kirkens prester innkalles til arbeidstjeneste.